

P/2434

A BRANYISZKÓI

HŐS.

A mai nemzedék alig tudja, hogy ki is volt *Erdősi Imre*. Nem túlzás, ha megállapítjuk, hogy ez a piarista pap az 1848—49-es szabadságharc egyik legnagyobb, a szó igaz értelmében legendás alakja. *Guyon* hadosztályában harcolt előbb a szelaknai, majd a branyiszközi ütközetben, amely utóbbi szinte példátlanul áll a bravuros hadicselekedetek történetében. A legnagyobb vakmerőség volt azokkal a tót honvédekkel, akiket hat héttel azelőtt ujoncoztak, és akiknek kezében még alig volt fegyver, Branyiszkó ostromához fogni. Az első rohannál megingott a zólyomi tót fiukból álló zászlóalj, mire ott termett *Guyon* és hogy bátorságot öntsen katonáiba, idegen dialektusával így förmedt rájuk: „*Vorwärts dupla lenung, rückwärts kartács schiessen*“, vagyis: „Előre, dupla lénungot kaptok, aki pedig hátrál, azt kartáccsal agyonlövötem.“ De nem használt a generális ígérete, sem pedig fenyegetése. A helyzet már kritikussá vált, amikor megjelent egy fiatal tábori pap, jobbkezeben vasfeszülettel és így kiáltott a már-már megrettent honvédekhez:

— *Utánam, kedves testvéreim, velünk az Isten! Mienk lesz a győzelem, csak előre!*“

És a hit jelvénye csodát művelt. A tót ujoncok haláltmegvető bátorsággal megostromolták a Branyiszkó-hágót, amelynek mintegy 800 méter magas ormára kitűzték a magyar zászlót. Ez a dicsőséges győzelem lehetővé tette az összeköttetést a tiszai hadsereg és Gör-

gey tábora közt. *Guyon* maga kijelentette, hogy a branyiszközi diadalt Erdősinek köszöni, aki egyébként még a kápolnai, sallói, komáromi, verbászi, mosolinyi, szőregi, temesvári és lugosi csatákban is résztvett. Erdősi nyitrai születésű volt és csak a szabadságharc után változtatta meg „*Poleszny*“ családnévét. A fegyverletétel után visszatért hazafias rendjéhez, de hosszú időn át a leghihetlenebb üldözésekben volt része az osztrák ármánykodás részéről. Visszavonultságában szinte rejtett életet élt és mint piarista tanár, csendben működött kulturális téren. Életének végső tizedében tekintélyes állása volt a rend kebelében. A kecskeméti piarista főgimnázium igazgatója, majd a rendi társház rektora lett. Öregségében hazavágyódott születési helyére, Nyitraira és ott is halt meg. A magyar hazafiúi kegyelet emlékekkel jelölte meg sírját, ahová a nyitrai piarista diákok évről-évre elzarándokoltak, míg a csehek meg nem szállották a várost. *Guyon* táhornok honvédei lelkesedésének fokozására a selmecbányai piarista gimnáziumból vitte magával Erdősit, aki két nap múlva már részt vett a szelaknai ütközetben. A szobát és házat, amelyből Erdősi harcba indult, 1907-ben emléktáblával jelölték meg Guba Pál akkori selmecbányai, most győnyösi piarista tanár kezdeményezésére, aki a branyiszközi hős leglelkesebb néve és dicső emlékének hűségesebb ápolója.

*Erdősi Imre,
a branyiszközi hős.*

Radó Richárd.

1842. Tm. 27.

92
Erdősi Imre
"1942"